

ENERGIASZEGÉNYSÉG ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Energiaszegénység:

Az energiaszegénység témakörével nem foglalkoznak régóta, és a legkorábbi fellelhető definíció 1982-ből származik. E szerint az otthon megfelelő melegen tartására való képtelenséget jelenti. (Lewis, 2009)

Kezdetben a definíciók csak a fűtésre koncentráltak, és később terjedtek ki az összes háztartási energiára. Megjelentek különbségek, a legnagyobb az energiakiadásokra fordított jövedelem mértékével, az arányszámmal kapcsolatosan jelentkezett.

Definíciók:

Egyesült Királyság energiaszegénység-stratégiája szerint az a háztartás tekinthető energiaszegénynek, mely „bevételeinek több mint 10%-át kell, hogy elköltse ahhoz, hogy kielégítő fűtést biztosítson” (BERR, 2001)

Azokat a háztartásokat tekintjük energiaszegénynek, amelyekben a következő három kritérium egyszerre áll fenn:

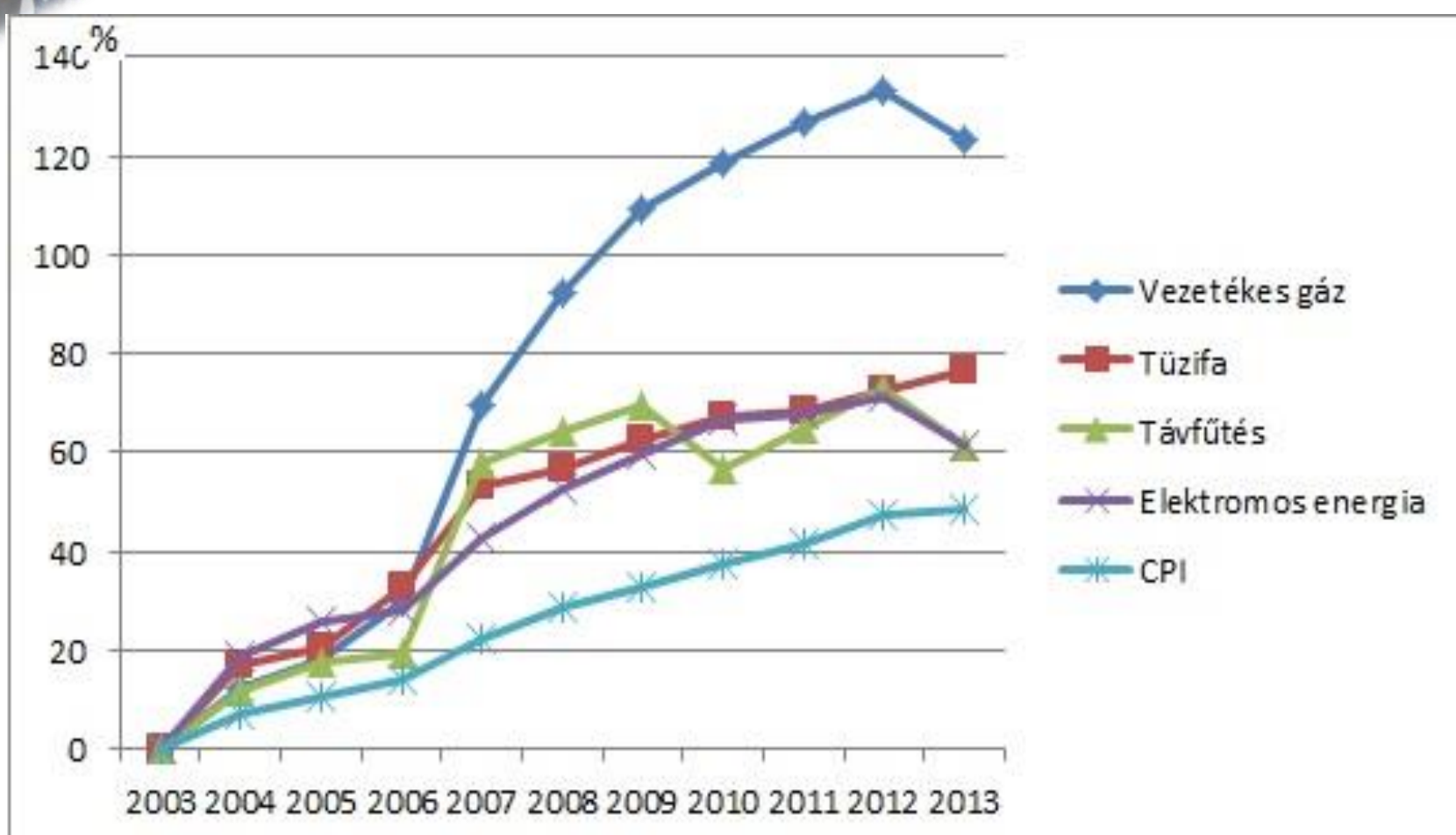
- a háztartás éves összjövedelme elmarad a magyar háztartások jövedelmi mediánjának 60%-ától.
- a lakás 20 celsius fokra történő fűtéséhez és a melegvíz előállításához elméletileg szükséges energia éves költsége és a háztartás jövedelmének aránya meghaladja az összes háztartás tényleges, bevallott adataiból képzett medián érték kétszeresét, azaz 34%-át
- az épületek energetikai besorolása F-nél rosszabb.

A szegénység és az energiaszegénység nagyon kevésben különbözik egymástól. Szegénynek az tekinthető, aki jövedelme 50-60 %-ánál alacsonyabb jövedelemből kénytelen megélni (Tárki, 2009) Az Energiaklub vizsgálatai alapján így az első fogalom második pontja, és az utóbbi fogalom alapján kizárólag a szegény háztartások közül kerülnek ki az energiaszegények. Ha a második pontban használt 34 %-ot 20 %-ra csökkentenék, akkor már az adódna, hogy nem csak a szegénynek tekinthetők lennének energiaszegények, hanem a háztartások 31 %-a.

Adatok az energiaszegénységről hazánkban Magyarországon:

- Előbbi (Anglia) meghatározás szerint minden második háztartás energiaszegény
- Önbevallás alapján (megfelelő hőmérsékletre való felfűtés) a lakosság 16,7%-a
- Az eredeti meghatározás alapján a legtöbb - közel 85 % - ilyen háztartás közsegtékben, családi házas és falusias környékekről kerülnek ki
- Ok például a méretkülönbség: átlagos családi ház 104 m², átlagos panellakás 55 m²
- Közüzemi tartozásokkal rendelkezők magas száma, 15 % felett
- Többgyerekes és egyedülállók esetén rosszabb a helyzet, előbbinél mert alacsony az egy főre jutó bevétel, utóbbinál mert a költségek kevesebb kereső főre oszthatódnak
- Létminimum környékén élők fogyasztásában folyamatosan nő a háztartási energiára fordított kiadások részaránya (KSH)
- Kb. 240.000 a többlet téli elhalálozás a régióban, Magyarországon ez a szám több mint 50.000

1. ábra: Árak és CPI alakulása, saját szerk., KSH

2-4.: képek: Biobrikett Program

Okok:

- Alacsony jövedelem
- Magas energiaárak
- Háztartások alacsony energiahatékonysága

Fogyasztói reakciók:

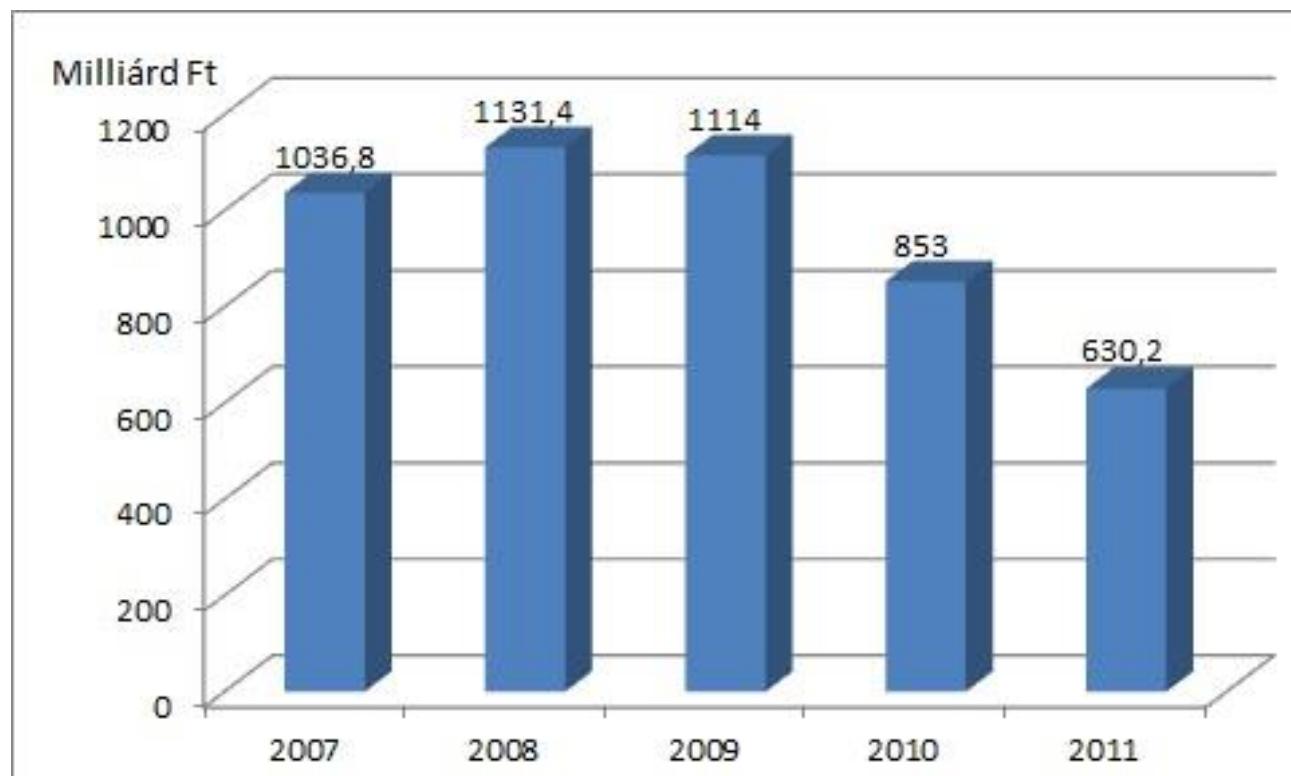
- Áramlopás
- Nemfizetés
- Illegális tüzfagyújtás
- (Veszélyes) Hulladék égetése

Következmények:

- (Börtön) Büntetés
- Szolgáltatás kikapcsolása
- Környezetkárosítás
- Beltéri légszennyezés
- Légzőszervek károsodása

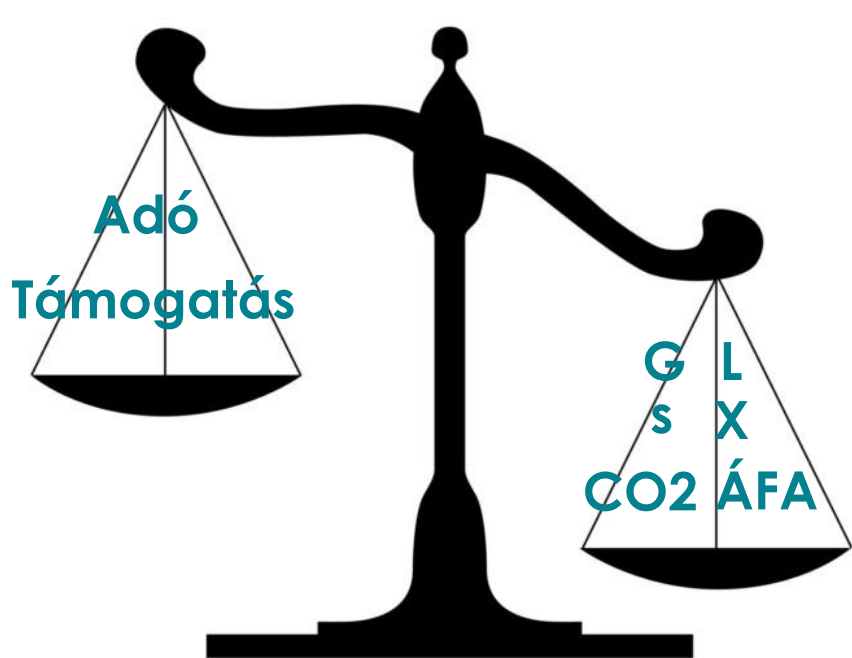
Lehetséges (mérséklő) megoldások:

- Adósságkezelési szolgáltatás
- Mérők felszerelése
- Energiahatékonyságot növelő intézkedések
- Energiahatékonyságú célzatú támogatási alap

2. ábra: Háztartási szektor lakásberuházásra fordítása

- Információs asszimetria csökkentése
- Tájékoztatás, Felvilágosítás
- Szemplétfarmálás
- 'Családsegítő Szolgálat'
- Szociális tarifák
- Adókedvezmény
- Pénzbeli támogatások
- Ártámogatás (Ösztönzés hiánya)

Közösségfejlesztő megoldások

- Tanácsadás
CSEKKCSÖKKENTŐ
- Biobrikett Program
A mélyszegénységben élők problémáját úgy enyhítik, hogy mezőgazdasági hulladékokból, kézierővel elkészítik a tüzelőanyagot a rászoruló cigányok, a szervezők és az önkormányzat segítségével egy kialakított üzemben. A résztvevők számára 30 napnyi önkéntes munka után az Igazgyöngy Alapítvány igazolja munkavégzésüket, hogy szociális segélyre jogosultak lehessenek
- Karitatív Csatépitő program
Saját kezűleg készített, valamilyen megújuló energiával működő szerkezetek készítése Az Outdoor Mission elsőként valósította meg hazánkban.
Forrásbiztosítás. 80fő: sörkollektor, napenergiás asztal, napkollektoros kézmosó vagy zuhanyzó, LED technológiás közvilágítás, rakétakályha
- Önkéntességen alapuló szigetelési, felújítási programok
Pl.: Magyar Energia Brigádok, Habitat for Humanity Magyarország

Mélyszegénységtől a jövő energiafogyasztásáig

Kártyás fogyasztásmérők

Körülbelül 2000 darab van belőlük a fővárosban és négy megyében. Az energiatörvény alapján a védett fogyasztók számára ingyenes a felszerelés, míg a nem védettek számára egyszeri 60-80 ezer forintos költséget jelent, mivel piaci áron kérhetik.

A kártyás fogyasztásmérő pozitív hatásai társadalmi szinten jelentkezik így. Jobban érzékelhetővé válik, hogy hol kell nagyobb energiatudatosságra törekedni.

Jövőképek

A Sony koncepció-videója a jövő áramszolgáltatását olyanok mutatja be, ahol egy áramkártya segítségével igényelhetünk, és fizethetünk az áramért, amelyek különböző megújuló erőforrások felhasználásából származnak. E szerint a bankkártyához hasonló fizetőeszközzel már 2030-ra csak annyi a dolgunk, hogy feltöltsük vele különböző eszközeinket, mint autó, táblagép, televízió. Feltöltést követően egy rövid hatósugarú Sony FeliCa transzmitter segítségével kiegyenlíthető a számla, és nincs egyéb teendője a fogyasztónak.

Erdőkertek

A haszon maximalizálása érdekében nem csupán a föld területi kiterjedése hasznosítható, hanem a betakarítás elvégezhető a növekedés irányában is. A munka kevésbé energiaigényes, mivel az állatvilág (permet helyett a rovarok elintézik a kártevőket, ásás helyett a giliszták porhanyítják a földet) és növényvilág szinergiája megteremtí a jó terméshez szükséges körülményeket.

- 550 féle növény
- 1 h 10 ember ellátására alkalmas

Hazai kivitelezés

- Egyéb programokkal összeköthető
- Létszükségleti problémákra, Csökkenő élelmiszerhiány
- Presztízs fogyasztók számára új kereslet alakítható, Munkalehetőség
- Közösség teljes mértékben fejlődne az összefogás által
- Csak a mélyszegénységben élők helyzetének orvoslására alkalmas
- „Családként oldják meg a problémáikat, nem közösségként”
- Mezőgazdaság általi hozzáadott érték alacsonyabb egyéb ágazatokhoz képest

The Seven Layers of a Forest Garden

